

24.5.2023

לכבוד
ד"ר נטע ליפמן, סמנכ"לית אשכול משאבי טבע וחוסן אקלימי
המשרד להגנת הסביבה

הנדון: אירוע הרעלת הדגים בשפך נחל צלמון

בעקבות אירוע הרעלת הדגים בשפך נחל צלמון עמותת צלול מבקשת שמשרדך יגביר את הפיקוח והאכיפה על מכירת חומרי הדברה – ובמיוחד יאכוף את החוק על בעלי עסקים המוכרים חומרים האסורים למכירה. על פי החשד, במהלך האירוע הוזרם לנחל ולאגם חומר מסוג "אנדוסולפן" האסור במכירה מ-2014 ובאירופה מ-2005. הזרמת החומר, שמשקל דגים כדי להקל את הדיג, גרמה לתמותה נרחבת של דגים ולפגיעה סביבתית קשה. על פי הידוע, אנדוסולפן הוא אורגנוכלורין המשמש כחומר הדברה כנגד חרקים, הוא בעל פוטנציאל לזיהום מקורות מים. הוא רעיל לציפורים ולדבורים ויש לו השפעות אינדוקריניות על בעלי חיים ובני אדם. נשאלת השאלה כיצד הגיע החומר בכל זאת למי הנחל ולכינרת למרות שאיסור מכירתו נכנס לתוקף לפני כמעט 10 שנים. האם המשתמשים בו החזיקו במחסניהם מאותה שנה, או שמא רכשו אותו לאחרונה. עמותת צלול מקווה שתשובה לשאלה זו תגיע בעקבות חקירת המשטרה ותאפשר להעמיד לדין את האשמים.

כדי למנוע הישנות של תופעות אלה בעתיד מבקשת עמותת צלול שהמשרד להגנת הסביבה, האחראי על הנושא, ירענן את הוראותיו לגבי החומרים האסורים במכירה, ביניהם האנדוסולפן. על פי הערכה, העובדה שבעלי העסקים למכירת חומרי הדברה וחומרים מסוכנים אחרים יודעים שכמעט ואין פיקוח על מכירת החומרים, הם אינם מקפידים על איסור המכירה.

בנוסף, מבקשת "צלול" להנהיג אפשרות ל"ריקול" לגבי חומרים חקלאיים שנאסרו לשימוש, כמקובל בחומרים תברואתיים, כך שמי שמחזיק בחומר שנאסר לשימוש יוכל להחזירו מבלי שיגרם לו נזק כלכלי. היעדר אפשרות כזו גורמת לכך שחומרי הדברה אסורים מסתובבים בשוק עוד זמן רב.

עוד מבקשת "צלול", שהמשרד להגנת הסביבה יקיים בכל שנה מבצעים לאיסוף חומרים מסוכנים שאינם בשימוש (כפי שנעשה בראשית 2023) מתוך כוונה להקל על חקלאים להיפטר מחומרי הדברה מסוכנים לציבור. העובדה שחומרים שנאסרו לשימוש בגלל מסוכנותם הרבה לסביבה, לבריאות ולאדם ממשיכים להסתובב בשוק מסוכנת מאוד לסביבה ולציבור ויש לצמצמה כלל האפשר.

בכבוד רב ובברכה,
מור גלבו, מנכ"ל

מר חזי ליפשיץ, מנהל רשות המים
מר ניר פרוימן, מנהל אגף הדיג, משרד החקלאות
גב' לילך פדלון, ראש המערך הלאומי לחומרים מסוכנים וחירום
גב' יעל אורן, מנהלת אגף סביבה חקלאית, המשרד להגנת הסביבה